

Tôi tìm chỗ đậu xe, cầm tờ báo bỏ vào quán. Nghe tôi vẽ, hai anh bạn đi n tho i h n tôi đúng ng đ n đây dùng b a tr a. Tôi nhìn đ ng h , còn s m chán. Ng i đây, g i ly cà phê đá, đ c báo ch b n già, còn kh e h n là lái xe vòng vòng Little Saigon, đ đ c l tại v i chi c radio đ y nh ng qu ng cáo nói nhanh đ n đ p.

R c Trung c ng vào cao nguyên Vi t Nam.

V a nhậm nhi cà phê, tôi v a lai rai đ c báo ch hai ông b n già. Tin trang nh t: Hoa ki u t Trung c ng có quy n thông th đi l i kh p cõi Vi t Nam, không c n có visa, vì th a thu n “h p tác toàn di n” gi a hai nhà c m quy n Hoa Vi t. Và đ cho s h p tác đ đ c thêm ph n ch t ch (!), Trung c ng đang đ a h n ch c nghìn công nhân, v i đ y đ trang b , c gi i, v i “thành ph n an ninh” sang l p công tr ng t i vùng Đ c Nông trên cao nguyên n c Vi t, đ khai thác qu ng m “bô-xít”.

Ng i ta còn nh , nhi u năm tr c đây, Võ văn Ki t cho xúc ti n m nh vi c xây đ p xa l tr ng s n xuyên cao nguyên, v i s giúp công c a Trung c ng. Lúc b y gi , không ai bi t vào th i bình, xây xa l này đ làm gì. Bây gi đây m i v l : hàng đoàn công vo c a Trung c ng v t tr ng s n vào công tr ng Đ c Nông, đ s ch qu ng m “bô-xít” v T u ch t o nhôm. R ng núi cao nguyên Vi t Nam s b khai quang, i b ng, đào x i, h t còn tr ng tr t đ c. Mỗi sinh n i đây s v i nh vi n b nh h ng n ng n ... T sau đ nhi th chi n đ n nay, Trung c ng tu n t đ t chân vào Th ng Lào, Tây T ng, Nepal, Bhutan, Mi n Đ i n và vùng biên gi i Hoa Vi t. Có n i nào lính t u đ t chân đ n r i, l i ch u đ d àng rút b đi ch a? Và l n này đây, dân quân Trung c ng đ c c ng s n Vi t Nam đón m i vào sâu m i t i cao nguyên trung ph n Vi t Nam! Chúng ta h n ch a quên câu nói c a nhi u nhà quân s : “Ai ki m soát cao nguyên Trung ph n, thì k đó s ki m soát Vi t Nam”.

Tin gi chót: Nguy n T n Dũng v a t ch c th t ng. Và đ án công trình khai thác m qu ng “b -xít” đã đ đ c đình ch . G n đây nh t, c h i th y trò Nguy n Cao K và nhà th PH, tác gi t p th “Chi n t i mình”, xem chuy n vi t c ng có đ tin đ đ c hay không?. Nh t là, tin s t đ o gi chót này, l i đ đ c tung đi đúng vào ngày “cá tháng t ” n a ...

Chuy n dài ... lãnh đ o lính ...

Lt vào trang trong, li có tin mt chuy n dài: ch n ngh viên Madison Nguy n, thành ph San Jose, ti u bang Cali, v a thoát hi m, không b bĩ ch c. Nàng ta bèn cùng t t c tùy-tùng và ng-h -viên đi ... “party” khao quân. Bng các ph ng ti n khác nhau, tin t c t San Jose đ c loan đi, là có ông Ch T ch chớp bu t p th C u Kaki đ n đ , và b t tay b t chân v i ng i n . Hay tin này, ông giáo s ch t ch bèn đích thân ra th , kh ng đ nh là “tuy t đ i không có chuy n b t tay chào h i”. Và bên đ i ký tên ... có ch c t c giáo s ... đảng hoàng!

Ch ng đ ng đ ng, ông nhà báo n bèn cho ph bi n t m hình ông giáo s b t tay b t chân ng i n . Ch y tr i không kh i n ng, ông giáo s ta li bèn ra th n a. Ln này ông giáo s nói là ... là “vì ph n ng t nhiên mà tôi có b t tay, nh ng tôi th t tình không có ra m t chút nào v s welcome cô này” ... Bên đ i li ký tên, có ch c t c giáo s giáo sĩ c đ u nh hu nh, m t ln n a! Báo h i ông nhà báo li ph i phóng ln t m hình b t tay, và cho ph bi n li. Ln này nh phóng ln ra, rõ ràng là ... danh nhân có nhi u ch c t c nh t trong cội t n n ... xi t tay con nhà ng i ta ... mu n s m m y ngón luôn! Thú th t, anh em kaki cũng “pro” ông giáo s m, ch vì cái tu i tác c a ng i già mà thôi, theo t p quán ph ng đông, ch không h vì cái ch t lính c a ông ... Anh em ch mong r ng, câu chuy n trên đây r t cu c ch là m y t m nh ghép cho vui mà thôi, nhân đ p cá thng t . Đ c v y, thì hay ho bi t m y. Nh ng mà, ông giáo s đã hai ln lên ti ng, v i ch c t c trang tr ng c n th n!

Con cá nó s ng nh n c. Ông m ch c s c này, s ng vì ... ch c t c. Ti c r ng, ch v i m t chuy n lt v t này thôi, dù có mang bao nhiêu b ng c p hay ch c t c trên ng i, h i ch có giúp ích đ c gì ... L ra, anh em cũng ch mu n đ c p đ n ông chớp bu này làm gì. Vì vài lý do nh kh khác nhau, m i hai b n n c, lâu nay anh em v n c ch a cái b n c a ông ra, nh ng mà nào ông có ch u hi u, và nào ông có ch u ch u tha cho anh em lính đâu! Ông mu n ngh ng i cho kh e t m thân già, thì quý hóa m. Anh em ch mong có v y, đ m ng cho ông. Còn b ng nh ông mu n gom qu n b c xu ng ch n giang h m a máu gió tanh, thì cũng xong. Quy n t do c a ông. Có đ i u, đ c gì Con Ong Vi t cũng nh anh em trong nhóm biên t p báo Con Ong, h u h t đ u là c u lính c , là c u ... đ th lính, mà sao ch có ai bi t là chính mình, hay bi t h i đoàn c a mình, đã đ c hay đã b ông giáo s ch t ch đ i di n cho bao gi c , nói chi đ n lãnh đ o v i lãnh đ i c ...

Đ đ n lúc mình nên ng thi n v i nhau m t tí: Đ có m y đoàn th đ ng ý gia nh p đ i tr ng các ông r ? Có đoàn th lính nào th c s đ i tr ng cái “tai-tôn” ch -t ch h i-đ ng chớp bu c a ông ch a? N u ch a, thì nói theo ki u văn th nhà binh ngày x a, anh em kaki trn tr ng th nh c u ông ... tha cho cái m t mũi c a con nhà lính, cho lính chúng cháu đ c nh . Đ ng bao gi t biên t di n mang cái ch c đ i di n, hay lãnh đ o kaki, mà đi di u đ n a. Đây không ph i là ln đ u. Năm 2005, bà con đã ch ng ki n m t ln vào ngày 30 tháng 4 năm đó t i th đô Hoa Th nh Đ n r i. Ln đó, k ni m 30 năm t n n c ng s n, đ ng bào Vi t Nam t t p đông đ o v Hoa Th nh Đ n đ làm gì? Và cũng ln đó, b n Vi t Tân làm gì, ông mang m t mũi c a lính đi làm trò gì b c t ng đá đen, có c n ph i nh c li n i đây hay không? Ln

này đây, anh em lính ng i phạm, lính m cội chúng cháu ch dám m o mu i th nh c u ngài giáo s có bị nhiều đó thôi. Và anh em r t mong s không bao giờ ph i tr l i chuy n dài không m y th m tho này n a. Anh em lính không mu n làm đi u đó ...

Vấn ch ng xã h i ch nghĩa.

Quán b t đ u đông. Cô h u bàn đ a m t nhóm khách năm sáu ng i m i vào, đ n chi m chi c bàn dài bên c nh. H v a ng i vào gh , v a ti p t c câu chuy n gì đó, hình nh đang nói đang d . B ng có m t gi ng nói h i i n:

- M , hoành tráng v i b c xúc. Sao nó nói v y, mà ông anh không ... b c vào m m nó m t phát, cho nó nh đ i?

Tai tò mò, m t tôi t đ ng r i trang báo, nhìn đi. M t chàng trung niên, tu i kho ng v a ngoài năm m i, s c m t còn đ y v b c đ c, ng i đ i đi n v i m t ng i đàn ông có tu i. Ông này ch m rãi:

- Chú mày nóng quá. Nó có nói năng gì tr c m t ai đâu.

- Ch ông anh nghe nh th nào?

- Nó vi t email. T sau khi tranh c và đ c c chi chi đó, đây là l n đ u nó có chuy n ph i ng l i v i m i ng i l n nh . Nó t g i đi n th lên đi n đàn. Và ngay trong câu nh p đ , nó phom phom ch i m t phát “Có m t đi u c m đ ng và b c xúc tôi mu n t bày ...”. Th t là nh m nhí. Và dĩ nhiên là anh em th y ngay. Và đã có anh lên ti ng, r ng không đ c dùng ba cái ch nghĩa lo i này.

- R i nó làm sao?

- Thì nó làm ... thình, nó phe l ...

Anh chàng trung niên càng xì n c:

- M, nó lòi cái đuôi vi-xi ra dài thòng r i. Còn nói năng gì n a. Gia đình nào cũng có nhi u ng i còn bên nhà. Gia đình tôi cũng v y. Tôi nói chuyện đi n tho i v i bên đó hoài. Có đ i nào tôi nghe ng i nhà tôi bên đó xài ba cái ch nghĩa cả ch n nh c m t , nh ch t l ng, nh kh n tr ng, nh nh t trí, hay nh hoành tráng, nh b c xúc cái con kh gì đâu! Ch a bao gi ...

Ông có tu i gi ng ôn t n:

- , chú mày nói đúng, gia đình tôi còn r t nhi u ng i t năm 1975 đ n gi v n Vi t Nam. Chúng tôi đi n tho i hay vi t th đi v hoài, t nhi u năm nay, tôi v n ch a bao gi nghe hay đ c th y các ch nghĩa quái qu lo i này c .

Cô h u bàn mang th c ăn ra. Câu chuyện gián đo n m t phút. R i anh chàng trung niên v a lai rai ly bìa, v a n i ti p l i câu chuyện văn ch ng xã h i ch nghĩa:

- Ông anh th y không, nh ng ch nghĩa quái đ n này, th ng ai nghe qua, cũng c m th y chói tai, khó ch u ngay. Còn nh ng tên có th t nhiên th t ra m t cách tho i mái nh v y, t ph i, m t là chính cán b vi t c ng th thi t, hai là đã t ng giao du c ng tác thân c n v i cán v m lâu dài, nên m i quen thu c, đ n nh p tâm nh v y. Nh n đi n ra chúng, không có gì khó. Tôi nói ông anh đ ý mà xem. R i m y th ng này l i s núp d i chiêu bài này, hay danh nghĩa n , đ mà hò nhau làm văn ngh văn g ng, ki m ti n đ v Vi t Nam “vi n tr ” cho c ng s n m p thêm cho mà coi ...

Ông có tu i nh p m t ng m trà, r i thông th :

- Đ ng nào cũng v La Mã, đ ng ti n nào v VN, r t cu c cũng chui vào túi c ng s n. Tuy

nhin, cng đ n v , hay cng khóa quân tr ng ngày x a, bây gi quyền gúp giúp đ nhau, thì còn có th bi t đ c đ ng ti n có đ n tay ng i nh n hay không. Ch còn c hò nhau t ch c này n cho quy mô xâm t , đ g i v “c u tr” cho đ m i th chuy n trong qu c n i, thì có ph i rõ ràng là làm vi c cho c ng s n hay không? Chúng ch mong có v y. Bây gi , ng i ta b t đ u nghe nói đ n m t th gi c m i: gi c c u tr ! B n này bây gi đang l c sức tranh công v i nhau cho ngh quy t 36, hô hào, g g m, phùng xòe và đi v n ào r n r p nh cô h n thng b y ...

Ch a v Vi t Nam l n nào, nên chuy n này không bi t. Mà không bi t, thì ... đ a c t mà nghe. Anh em ng i bên chi c bàn dài bên c nh, v a ăn u ng, v a lai rai ti p chuy n ch nghĩa vi t c ng. Tuy dán m t vào trang báo, nh ng tai v n nghe ti p câu chuy n. Nó b t ngu n mãi t tr c năm 1975, khi cu c chi n còn đang ti p di n. Khi ng i trong nam g i tr c thng, thì c ng s n ngoài b c g i là ... máy bay lên th ng. Trong nam g i th y quân l c chi n, thì c ng s n ngoài b c l i kêu là ... lính th y đánh b . M i đ u, ng i ta c t ng là h tránh dùng ch hán, thích dùng ti ng nôm. T t l m. Quý hóa quá. Nh ng nghe k h n, thì th c ra không ph i nh v y. C ng s n ch ăn nói ng i c đ i cho khác v i ng i qu c gia trong nam mà thôi. Vì khi ng i trong nam g i lon lá là c p b c, thì các đ ng chí ngoài b c l i x nh là quân hàm. Trong nam nói đ ng ý, thì cán binh ngoài b c l i ch i ... nh t trí. Trong nam nói làm vi c, thì ngoài b c l i dùng ch x lý. Trong nam nói nhóm ch , thì ngoài b c l i g i là ... c m t . C m t ? Ha ha ha ha!. C m (nôm) t (hán). Nôm hán t -pí-lù đ hu ! B t đ u quá đ ...

Sau năm 1975, t r ng m i chui ra, các ngài ăn nói r t chi là ... m t ngh . Nhà b o sanh, các ngài không ch u, đ i b ng l i là ... x ng đ . Phòng v sinh, các ngài ch i là ... xin l i quý v , là nhà a. Sau h n hai con giáp th h ng ti n nghi v t ch t, l i đ n màn x u làm t t, đ t hay nói ch . Nhà c m quy n c ng s n b t đ u nh ng đ án xây c t. u tiên m t là các khách s n, nhà hàng, các khu ăn ch i khá sang tr ng đ p đ , đ moi ti n du khách, nh t là móc túi “vi t ki u”. Và báo chí c ng s n mô t nh ng khu đ p đ là ... hoành tráng. Hoành tráng? Th m x ra, xem nó là cái quái gì. Ch hoành, ch c là đ n t ch tung hoành, t c là đ c ngang. Ch tráng, ch c là do ch tráng l đ p đ . Ghép chung hai ch l i làm m t, thành hoành tráng. Không l các ông cán ng mu n nói hoành tráng là ... đ p ngang x ng?!

Sau cùng, là ch chóp bu c a đ nh cao trí tu ngôn ng c n c ng: ch b c xúc, mà g n đây ng i ta b t đ u nghe th y m y anh cán v m n m vùng th nh tho ng thoi cái đuôi ra. M t l n n a, hãy th m x ra, xem nó nh th nào. B c xúc, có ph i ý mu n nói là b t r t xúc đ ng? Không, không ph i. Vì b t r t, thì ph i vi t ch “t” ch . ở đây, “b c” vi t ch “c”. Ý cán v m mu n ch đ n cái ki u gì đây? B c hi p, xin l i quý đ c gi , hay là ... c ng b c con nhà ng i ta, nên m i gây ra xúc đ ng ??? Thua, xin ng nón chào thua các ngài ...

Ng i Vi t Nam, ai cũng bi t rõ ràng ti ng m đ c a mình. Hào hùng s c bén có lúc, chính xác mình b ch có khi, và luôn luôn xúc tích m t mà ... Không riêng chi ti ng Vi t, mà ngôn ng n c nào cũng v y, theo dòng th i gian th ng đ c thêm th t nh ng hay ho m i l , đ phong phú hóa ... Nh ng thêm th t v i nh ng ch nghĩa quái đ n c a cán c ng nh c m t , nh ch t l ng, nh s c , nh hoành tráng, nh b c xúc ... thì qu là t i nghi p cho ti ng m Vi t Nam quá ch ng ch ng. Nghe sao mà nó chói tai, nó n a m ng n a mán, nó n a hán n a nôm, nó n a ng i n a ng m, nó n a ph n a r ng ...

Cũng bàn bên c nh đó, có m t ch tr tu i, v n im l ng t lúc đ u, gi m i góp ý:

- V ch ng em v a m i nh n đ c m t s đ c san Xuân. Em mang vào hng đ đ c gi ng h . M ra, l i cũng th y tranh th v i b c xúc. Em th t là b c. S n th y có s phone c a tòa so n San Jose, em bèn g i. G p ngay ông ch bút. Em h i sao l i đng ch nghĩa vi t c ng? Ông này nói quanh co m t h i, r i tr r ng đó là th trong n c g i ra. Em nói b t i tôi đóng góp ti n cho m y anh in th vi t c ng h ? Cha n i nín thinh, r i cúp máy luôn. Em cũng có v Vi t Nam m t l n, khi Bà C em h p h i. T trong nhà ra t i ngoài ph ngoài ch , em ch có bao gi nghe ai kêu là thành ph h chí minh, hay nghe ai nói ba cái ch ch t l ng, c m t hay nh t trí tranh th gì gì đâu ... Không h có ...

Anh b n trung niên lúc này, v n ch a h t b c đ c, bèn l i c t gi ng vang vang:

- Đ y, dân gian ngoài đ ng ngoài ch , không ai g i là thành ph h chí minh, không ai ăn nói lại cng nhng nh . Đ ng này là ng i có ăn có h c, t ng đ c đào t o đàng hoàng, mà gi đây l i vô ý th c, đi a-dua theo cán ng , đ mà ch p nh n, mà x d ng, mà ph bi n nh ng ch nghĩa h c p này, đ bơi b n ti ng m Vi t Nam, thì ng i đ ng h ng có ph nh , có phóng u vào m t, cũng đ ng có kêu oan ...

Hai anh b n già c a tôi v a xu t hi n c a vào. Tôi đ ng d y đón b n. bàn bên c nh, câu chuy n x v v n ch ng xã h i ch nghĩa v n còn ti p t c sôi n i gáy c n ...